

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

4. Макаренко Микола. Орнаментація української книжки XVI-XVIII ст. / Микола Макаренко // Окремий відбиток з: Труди наукового інституту книгознавства. – К., 1926. – Т. 1. – С. 1–70.

5. Німенко Н. А. Велет українознавства (Макаренко Микола Омелянович) / Німенко / Н. А. Німенко // Реабілітовані історією: науково-документальна серія: у 27 т.: Реабілітовані історією. Сумська область: у 3 кн. – Кн. 3, ч. 1. – Суми : ТОВ «Мрія», 2015. – 496 с. – С. 215–226.

6. Німенко Н. А. Дослідження української книги XVI-XVIII ст. у науковому доробку М. О. Макаренка / Н. А. Німенко // Глобалізація / європеїзація і розвиток національних слов'янських культур: матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 24 травня 2016 р.). – К. : НВЦ НБУВ, 2016. – 420 с. – С. 387–391.

Анна Зінченко,

викладач кафедри германської філології

Сумського державного університету

Анастасія Острокоморець,

Студентка Сумського державного університету

КИТАЙСЬКИЙ ІЄРОГЛІФ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ОБРАЗІВ ОБ'ЄКТІВ РЕАЛЬНОСТІ

За останні десятиліття азіатські країни часто фігурують на глобальній арені, що природно привертає увагу світової спільноти до культури цих держав. Осягнення культури Китаю, а тим паче, ієрогліфіки як основи вивчення китайської мови набуває усе більшого значення, зважаючи на стрімко зростаючу впливовість КНР.

Ідея важливості китайської каліграфії для розвитку національної культури пронизує наукові доробки із синології [2, с. 109], постаючи у фокусі досліджень значної когорти представників лінгвокультурологічних, соціологічних та

філософських шкіл сходознавства (Т. П. Григор'єва, Н. А. Кірносова, М. А. Коливай, Є. В. Маєвський, В. В. Малявін, В. Резаненко та ін.).

Актуальність поданої розвідки обумовлена дослідницьким інтересом автора до китайських ієрогліфів як можливості візуалізації об'єктів оточуючої реальності. Метою доробку є визначення властивостей китайських ієрогліфів, які дозволяють їм передавати у собі риси образів реальних об'єктів. Досягнення поставленої мети можливе завдяки виконанню наступних завдань: 1) визначення поняття «ієрогліф» у межах синології; 2) виділення властивості до реалізації образів на прикладі загальновідомих ієрогліфів. Об'єктом нашого дослідження слугують китайські ієрогліфи, предметом – їх здатність до вираження образу об'єкта дійсності у межах одного знаку китайського письма.

Відмітно, що, термін «ієрогліф» і досі не має чіткого визначення, незважаючи на п'ятитисячолітнє існування та трохи меншу за тривалістю історію його вивчення. Серед найпопулярніших назв виявлено такі як «фігурний знак», «символ», «графема» або ж «графічний образ». Ми підтримуємо визначення Н. А. Кірносолової, що ієрогліф - це система окремих знаків, які складаються з певної кількості рис, вписаних у стандартний квадратний простір, із рис утворюються ключі, місце яких у цьому просторі може бути різним і які в поєднанні між собою та з іншими компонентами (фонетиками) утворюють різні ієрогліфи [1, с. 48-49]. Загалом, сучасні КІ поділяються за походженням та написанням, складаючись із рис (24 шт.) та ключів (графем) (314 шт.). Одні ключі можуть існувати як самостійні слова, інші лише у складі деяких рис та графем.

Очевидною особливістю китайської писемності постає, перш за все, її опора на візуальне прийняття суб'єктом. Хоча тяжіння до економії текстового простору з-рештою стало причиною еволюції КІ від складних малюнків до їх сучасного вигляду, вони так і не позбавилися здатності до відтворення позначуваного предмета у своїй формі. Це дає нам підстави розглядати КІ, насамперед, як символічне відображення предмету реальності.

Більшість учених підтримують думку, що одним із шляхів створення КІ було просте змалювання образу об'єкту, інформацію про який треба було передати [2, с. 111]. Зауважимо: у поданому дослідженні ми звертаємося до базових КІ, які у подальшому дали початок сучасним символам. Одним із найпоширеніших прикладів є ієрогліф «жінка» - 女. Для людини, ознайомленої із особливостями китайської культури, зв'язок між формою ієрогліфу та його семантичним наповненням отримує логічне пояснення: своєю формою він відтворює контури жіночої фігури, коли та сидить на колінах. Вочевидь, у часи створення ієрогліфу, жінку асоціювали саме із такою позою. Ми допускаємо, що це не поза підкорення, у супереч поширеній в азіатських країнах думці стосовно соціального положення жінки. Оскільки переважно жінки займалися домашнім господарством, то, вірогідніше, це положення, у якому зручно було поратися біля вогнища. Зрештою, образ жінки було зображено ієрогліфом «女». що повністю співвідноситься із закріпленим у культурі образом. Досить розповсюдженим є вживання ієрогліфів, що будуються на повторенні однакових графем : 女 - «жінка», 姦 - «скандалити, плітки», 姦 - «розпуста, безлад».

У плані інтерпретаційних можливостей КІ докорінно відрізняються від звичного для європейців способу мислення способу мовної кодифікації дійсності. Кожен КІ містить в собі етимологічну візуалізовану інформаційну складову, а тому має більш глибокі асоціативні семантичні зв'язки, аніж лексеми європейських мов.

З точки зору образності особливий інтерес викликають знаки-ідеограми – ієрогліфи, які позначають абстрактні поняття [1, с. 48-49]. Основою для їх творення слугувало поєднання двох або більшої кількості конкретних предметів, які в поєднанні актуалізували абстрактну ідею.

До прикладу, розглянемо ієрогліф 安- «спокій». Якщо перекладати по ключам, то отримаємо значення «жінка під дахом». Культурологічна розвідка продемонструвала наступне: у Китаї вважається, що задля досягнення спокою чоловікові потрібно тримати жінку (女) в домі та не випускати її з-під даху (宀).

Іншим яскравим прикладом може слугувати ієрогліф 忠. – «вірність», особливо, одна з його частин. Створений на основі асоціативних зв'язків між ідеєю та об'єктами реальності, він складається з ключів «середина» (中) та «серце» (心). Звернімо особливу увагу на верхню частину (中), у якій змальована фігура із чітко визначеним центром, що рефлектує філософію «золотої середини», гармонії без відхилень ліворуч чи праворуч.

Сучасна китайська ієрогліфіка має у своїй основі зображальний характер. Аналіз деяких базових КІ продемонстрував їх здатність до візуалізації образів у своїй формі, хоч у ході еволюції письма візуальна схожість ієрогліфа із позначуваним предметом дійсності не збереглась достоту. Зауважимо, що на відміну від китайського письменництва, європейським писемним знакам не властиві подібні ознаки, що окреслює перспективу нашого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Кірнослова Н. А. Китайський ієрогліф : проблема визначення / Н. А. Кірнослова // Сходознавство. – 2013. – № 61. – С. 47–54.
2. Кірнослова Н. А. Китайський ієрогліф як художній феномен / Н. А. Кірнослова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов. – 2016. – Вип. 83. – С. 109–115.